

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Кухнюк Дмитро Володимирович**

Анисимова О. А.

студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ МІЖ АДВОКАТОМ ТА КЛІЄНТОМ

На сьогоднішній день при укладенні договору щодо надання правової допомоги у кожній із сторін виникають певне коло прав та обов'язків, які закріплені в Конституції України, Законі України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” та регулюються Правилами адвокатської етики. Якщо адвокат та клієнт не виконують або неналежно виконують свої права та обов'язки, вони мають можливість звернутися до уповноважених органів та захистити свої інтереси.

Згідно Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” конфлікт інтересів – суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності.

В статті 9 правил адвокатської етики врегульовано питання неприпустимості конфлікту інтересів. Адвокат без письмового погодження з клієнтами, щодо яких виник конфлікт інтересів, не може представляти або захищати одночасно двох або більше клієнтів, інтереси яких є взаємно суперечливими, або вірогідно можуть стати суперечливими, а також за таких обставин надавати їм професійну правничу (правову) допомогу.

Як правило, такий конфлікт виникає між особистими та професійними інтересами. Завдання права та моралі як суспільних регуляторів полягає в тому, щоб виключити випадки одночасного захисту двох протилежних інтересів і забезпечити незалежність особи від інтересів, які не підлягають правовій охороні [1].

Обставини, при яких найчастіше виникає конфлікт інтересів:

– Одна й та сама справа, за якою адвокат бере доручення клієнтів, інтереси яких є відверто суперечливими;

- Брання участі адвоката у справі, в якій раніше він представляв одну сторону, а зараз він на іншій стороні;
- Брання участі адвоката у декількох справах, що пов'язані між собою, і ризик є в тому, що інформація, яка є конфіденційною, може використовуватися адвокатом в процесі, яку він отримав в іншому (попередньому) процесі;
- Перебування адвоката у зв'язках родинних або з особою, в якій є конфлікт інтересів із клієнтом, якого захищає адвокат;
- Фінансові зв'язки адвоката із особою, яка має конфлікт інтересів з клієнтом адвоката;
- Незмога консультувати клієнта незалежно та неупереджено через тісні особисті або ділові зв'язки адвоката із цим клієнтом;
- Згода адвоката прийняти акції або частини власності з компанії як нагороду за свою роботу (послуги), при тому, що вартість акцій або частин компанії напряму залежить від результатів цієї справи;
- Прийняття адвокатом доручень від компаній, які конкурують;
- Спочатку виступ адвоката від імені двох сторін протягом підготовки додаткових правових матеріалів для того, щоб підписати угоду між двома даними сторонами, а потім ведення справи цим адвокатом лише однієї із сторін, коли це має вплив на іншу сторону та її діяльність (негативний або позитивний) [2].

Таким чином, з метою уникнення конфліктів з клієнтом і порушення його прав клієнта та уникнення випадків притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, адвокат зобов'язаний неухильно дотримуватися закону та Правил адвокатської етики.

Для захисту своїх прав адвокат може звернутися в суд, а клієнт – до суду або до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури за адресою робочого місця адвоката, яке зазначено в Єдиному реєстрі адвокатів України.

Кожен з шляхів має свої суттєві недоліки. Адже процедура судового захисту потребує витрат часу, необхідного на розгляд справи, та сплати судового збору. Також судовий процес характеризується додатковим психологічним навантаженням. Як вказує Голова Національної асоціації адвокатів України Л. Ізотова, спори між адвокатом та клієнтом відзначаються емоційністю та завищеними очікуваннями, які є у клієнтів стосовно адвокатів [3].

Недоліком судового розгляду справи є можливе публічне розголошення змісту конфлікту між адвокатом та клієнтом серед населення. Це може призвести до негативних наслідків, як для адвоката, так і для репутації клієнта. Крім того, це може вплинути на адвокатське бюро чи об'єднання, а це в свою чергу безумовно не покращить рівень поваги до інституту адвокатури в цілому.

Через такі недоліки цікавим було б розглянути європейський досвід врегулювання конфлікту між адвокатом та клієнтом. В Німеччині діє Комісія

з примирення, яка є самостійною незалежною організацією. Відмінність між двома моделями полягає в тому, що в Україні дисциплінарні процедури вирішують дисциплінарні палати, які складаються з адвокатів, натомість у Німеччині діють дисциплінарні суди, де працюють судді. Комісія з примирення також складається не лише з адвокатів і вирішує суперечки адвокат-клієнт у письмовому порядку.

Л. Ізотова, Голова НААУ, вважає, що така практика має бути застосована в Україні, з урахуванням особливостей профільного законодавства та національної ментальності. В українській системі адвокатського самоврядування такі комісії могли б створюватися при Радах адвокатів регіонів, а до їхнього складу варто запросити разом з адвокатами представників громадськості. Таким чином, конфлікти адвокат-клієнт могли б бути врегульовані поза дисциплінарними процедурами.

Крім того, варто запозичити і систему безоплатної правової допомоги, яка передбачає застосування критерію фінансової неспроможності для оплати адвокатських послуг та вільний вибір адвоката.

Отже, такий шлях примирення адвоката з клієнтом за європейським прикладом сприяв би збереженню довірчих відносин між ними, ділової репутації обох сторін, економії часу та грошових витрат та зменшенню навантаження на КДКА та суди.

Список використаної літератури:

1. Дедов Д. І. Конфлікт інтересів. М.: “Волтерс Клувер”, 2004. С. 9.
2. Деханов С. А. Конфлікт інтересів в системі деонтологічних відносин адвоката і клієнта в країнах Західної Європи. Адвокатська практика. 2010. №2. С. 28-31.
3. Німецько-український форум “Позасудове врегулювання спорів”. Вісник Національної асоціації адвокатів України. № 7-8. 2017. С. 7-9.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Владишевська Вікторія Вікторівна***